

Abonamente:

IN RUSIA
Pe 3 luni: 7 R. 50 c.

IN ALTE ȚĂRI:
Pe trei luni: 15 Lei

ARDEALUL

(TRANSILVANIA)

Gazetă națională. Iese de trei ori pe săptămână.

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Prim redactor: Dr. Ion Mateu.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOCALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
Chișinău,
Ulița Școlii No. 33.

ARDEALUL

Acum, când stăm în pragul unui nou an, ne gândim cu mulțumire la cele trei luni de muncă națională, pe care gazeta noastră a desfășurat-o, cu toată dragostea, în capitala Moldovenilor.

Fiind cea dintâi gazetă, tipărită cu litere latinești la Chișinău după o sută de ani de opreliște muscălească, avem credință, că steagul ridicat de noi n'a fălăit în zadar. Ivirea lui a fost o mângâiere pentru sutele de mii de prizonieri ardeleni la cari ne-am gândit dela început și o lumină îndrumătoare pentru frații noștri Moldoveni, chemați la viață națională.

Număroasele scrisori primite în cursul celor trei luni, mai ales dela Basarabeni, ne arată că gazeta noastră departe de a fi de prisos, este socotită ca un folositor izvor de luminare și întărâmare națională.

De aceea vom merge înainte pe drumul deschis și ascultând dorința cetitorilor moldoveni, cari ne-au cerut să scoatem gazeta în fiecare zi ne-am hotărât s'o tipărim deocamdată de trei ori pe săptămână.

Nu putem urma însă pe aceia, cari ne-au cerut să schimbăm numele gazetei.

Noi vom păstra și în viitor numele „Ardealul” primit din bottez și iată pentru ce?

Înainte de toate, numele acesta a pătruns prin toate colțurile și cetitorii noștri din Basarabia s'au obicinuit așa de bine cu el, încât schimbarea lui ar aduce

o încurcătură nefolositoare. E știut că o gazetă nu se face mai bună prin aceea, că-și ia un nume mai pompos, ci prin cultivarea gândurilor alese, ce le samănă cu hărnicie neobosită în ogorul neamului. Nu haina, ci faptele fac vrednicia omului.

Dar ceea ce ne îndeamnă să rămânem tot la numele vechiu e împrejurarea, că după cum să știe Ardealul sau Transilvania, este leagănul neamului nostru întreg. Acolo s'a urzit poporul românesc, înainte de aceasta cu 1800 de ani, din încuscrirea Romanilor cu Dacii, cele mai vestite nații din câte pomenește istoria lumii. Așa dară Ardealul trebuie socotit ca vatra noastră părintească.

În cursul vremilor grele de-aici au plecat strămoșii, descălecând Muntenia și Moldova și întinzându-se până departe în Macedonia și Caucaz. Despre Moldoveni se știe apriat, că ei s'au așezat în locurile de azi, înainte de aceasta cu vr'o 600 de ani venind din Transilvania.

Prin urmare a cere să ne lăpădăm de numele „Ardealul”, este deopotrivă cu cererea de-a ne lăpăda de casa părintească. Dacă oricare om cu simțire dreaptă se gândește cu dragoste la ograda părinților săi, cu cât mai vârtos trebuie să prețuiască un popor moșia scumpă în care s'au plămălit și au trăit strămoșii lui?

Scăparea Ardealului din robie însemnează cucerirea, la care suntem

datori cu toții, a celei mai vechi moșteniri naționale.

Iată pentru ce păstrăm și pe viitor numele de până acum al gazetei noastre.

El va aduce mereu aminte Moldovenilor de leagănul lor sfânt, trezindu-le dragostea pentru el precum și dorința de-al vedea iarăși izvorul de obște al bucuriilor neamului nostru de pretutindeni.

În această credință mare, luptând pentru Ardealul nostru, noi vom dăruia fraților Moldoveni, și de acum înainte, toată jertfa muncii noastre curate, stăruiți, curățată cu mângâierea prizonierilor și pribegilor să le picurăm și în sufletele lor dulceța limbii românești și iubirea nețârmurită pentru neamul nostru.

RUGĂCIUNE

Părinte al popoarelor,
Drept jude al războaielor!
Tu, care vecinie ai iubit
Pe toți acei ce au suferit —
Părinte, nu lăsa să piară
A noastră asuprită țară.
Că-ă îndurat atâta chin
Dela păgâni, dela străin.

O! tu al lumilor stăpân!
Ajută neamului român,
Prin sânge și prin vitejie,
Prin eruntul foc de bătaie,
Să-și cucerească dreptul sfânt
De a trăi, pe acest pământ,
Printre popoare — ea popor,
Pe soarta sa poruncitor.

I. Nenițescu.

Intăriți-vă inima fraților cari pribegiți întristați ori suferiți în prinsoare rusească de atâta vreme. Anul 1918 va scobori în Ardeal dreptatea așteptată.

Franța și Basarabia

Guvernul francez a recunoscut alcătuirea Republicii Moldovenești, ca făcând parte din republica federativă rusească.

Frații și-a numit și imunitenicit pe lângă Sfatul Directorilor generali și persoana domnului Sarré.

Fronta e cea aivăi țară, care se bucură de înălțirea Moldovenilor. Ea a declarat că este gata să-i dea tot ajutorul tinerei republici latine din răsăritul Europei, spre a o vedea că mai cu aivă organizată și așezată pe temelii tari de înflorire. Nu se putea, că Franța care are aceeași obă șiie latină ca și Moldovenii, să nu se simtă îndemnată a sprijini ne sora sa mai mică, și să nu se umple de bucurie, că și scăpat din lanțurile obișnuite și-și croaște un drum de viață națională prin hărnicia și înțelepciunea sfetnicilor ei, adunți în „Sfatul Țării”.

De bună sană, că Moldovenii vor pricepe ce folos mare au din această prietenie cu Franța, și se vor grăbi să primească cu bucurie, sfaturile înțelepte ce li se vor da de către viteazii și învâțatul noștr francez, ne care astăzi li slăvesc chiar și dușmanii.

Desbaterile păcii dela Brest-Litovsk

Desbaterile începute de Ruși pentru încheierea păcii, au fost curmate pe neașteptate.

Pricina e, că Germanii au pus condițiuni grele, pe cari Rușii nu le pot primi.

Între altele Germanii zic, că după ce țările luate de ei ca Polonia, Lituania, Curlanda, Estlanda, Liflanda s'ar fi declarat pentru neatâr-nare, e lucru firesc ca să le recunoască acest drept. Însă Rușii răspund că până când dușmanul se află în aceste țări, popoarele nu-și pot arăta voia în toată liber-

tatea. Germanii mai cer ca Rușii să le dea lor, timp de 15 ani, tot prisosul de pâne și de alte lucruri pentru fabricile nemțești. Mai cer ca în Marea baltică să fie slobodă umblarea corăbiilor nemțești. Iar ce privește popoarele din cuprinsul Germaniei și Austro-Ungariei, nu poate fi vorba despre ele în desbaterile de pace.

Condițiunile Nemților au silit pe Ruși să-și dea sama, că au de-aface cu oameni vicleni, cari tot mai nădăjduiesc să stăpânească lumea întreagă.

Ei văzând destrăbălarea din Rusia, cred că ori ce vor cere li se va da fără împotrivire, ca după ce vor fi scăpat de Ruși să se îndrepteze cu toată puterea oștirilor asupra Franței. Chiar de pe acum Germania ridică mereu oști de pe frontul de răsărit și le duce în contra Francezilor și Englezilor.

Nu pace, ci războiu vrea Germania ca să puie sub călcăiul ei toate popoarele și să cârmuiască pământul după rânduielile pe cari le cunoaștem de 3 ani de zile.

De aceea pacea nu-i cu putință, decât atunci când Germania se va lăsa de aceste gânduri păcătoase. Și fiind-că la așa ceva să învoiește a-nevoie, va trebui să fie silită prin puterea armelor, ca să vie în sfârșit pacea în lume.

Iată pentru ce America, Franța și Anglia fac mari sforțări, ca să isprăvească războiul cât mai repede prin biruința Aliților.

Și nădăjduim că anul 1918 ne va aduce această bucurie.

IN SEARA DE SÂN-VĂSIL...

Ca de pe o culme înaltă mi te paște privirea o anule, ce gata oții să apui și tu în neagra veșnicie. Mari lucruri am așteptat de la tine și ne-ai dat, dar nu ce-am așteptat noi, ci aceia, ce tu țineai ascuns în haina și cu treisute și atâtea de cute.

Pe calea-și surio eu volburi colboase, departe, departe, se văd răsfețe în chip de setoși călători, nădejdiile noastre, ale pribegilor români, cari vânzolițe de mari furtuni, mai oțelite însă ea oricând, iată-le sosite la pragul urmșului tău de mână.

Urmașul, ce-și ia locul, a fost an 1918, fiva eloare mai îndurător, fi-va mai prielnic așteptărilor noastre decât tine? Iată, ce ne frământă sufletele 'ndurerate în astă seară mare! Nu ne-am plânge, iei cel mai mie suspin n'ar făgăni din piepturile noastre sbuciumate, dacă împlinirea lor ar atârna dela noi, căci am ști să ne facem datoria. Dar firea ta nepăsătoare ne-a dovedit-o iar, că nu vremea este sub om, ci bietul om stă sub puterea vremii. Vremea hărăzită ție a prăbușit pe cea mai uriașă împărăție, când nici nu ne gândeam la aceasta și a născut din cenușa ei fetișcano sburdalnice și dornice de o viață nouă, dintre cari pe ceamai mică, Basarabia iubită, ai dat-o ca minunat dar mult încercatului neam românesc!...

Și ne-ai mai dat și-o faimă: Oituzul și Mărășeștii! O cum aleargă inimile noastre însetate după aceste izvoare de vitejie strămoșească? Nimic nu ne poate potoli amarul și pojarul ca irul ce curge de aicea ne 'noctat.

Fiți în veci proslăviți mari eroi, cari ați răsuflat cu scump numele vostru, sau chiar cu viața voastră sfințită de acum, mângăierea unui neam obidit. Amintirea voastră va trece din tată în fiu, de la moși la nepoți și strănepoți și va face mărturie în sări de vrajă, că mai trăese încă șoimi aleși pe ae st pământ.

Ah, cum mi-ar plăcea să pot ca 'n basme, cu o lovitură de palmă să strâng pe adevărații fii români la Oituz și Mărășești, ca pătrunși de sfi țenia locului în tainica se ră de Sân-Văsi să vă aducem prinusul nostru. Dar sufletul meu de pribeg e acolo! Văd umbrele voastre mărețe răsărind grăbite. Uite-le cum sbor peste Carpați, cum au mai sburat odat' și colindând pe la case miei și 'ndurerate, lasă tuturor nădejdi de glorioase zile.. Vă aud șoptind: „Nu vă temeți! Din dureri să 'neheagă bucuria și din noaptea adăncă răsar zorile fru-

moase. Noi am biruit, fiți tari și veți fi voi biruitori, și roada biruinței va fi mare și bogată.

Mare sfânt al marelui praznie! Tu ști, că nu e popor pe lume care, te-ar prăznui cu atâtea farmee și credință ca neamul nostru. Deschide cu puterea ta cea sfântă porțile unui an fericitor. și fă, ca să ne ducă și pe noi în pământul făgăduinței, al acelei României Mari, după care ni se topește sufletul îndurerat.

Un pribeg.

OLTUL

Oltule'n adâncuri tainie,
Visurilor noastre cramic,
Zuruit prelung de zale
Plânge'n murmurele tale
Și te zbași înăbușit,
Oltul nostru'nlăntuit.

Supt călcii dușman se frânge
Valul înroșit de sânge.
Urlă, spumegă și geme,
Inălțând spre cer blesteme,
Că din dorul de lumină
Și el ne-a făcut o vină.

Nu mai vin voinici s'aline
Focul ce căzu pe tine,
Oastea ta neîntreută
A căzut de Iuzi vândută,
Soții tăi de haiducie
Au murit în pribegie.

Numa'n nopți întunecate
Vin măicuțe 'ndurerate,
Și'mpletești în a lor jale
Salba lacrimilor tale
Și blestemul tău cumplit,
Oltul nostru 'nlăntuit.

I. U. Sorlicu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Serata elevilor moldoveni

Elevii moldoveni dela școalele de mijloc din Chișinău, strânși într-o „Uniune“ întemeiată abia de câteva săptămâni, au și făcut cea dintâi serată în ziua de 17 Decembrie. Lumea s'a grăbit eu drag să îmbrățișeze silințele spre cultura națională ale elevilor. Sala upravei guberniale era prea mică, ca să cuprindă atâtea moldoveni cari se înfățișară acolo. Lucrurile au fost pregătite cu destulă pricepere. Elevii și elevele s'au arătat pe scenă în costume naționale minunate, declamând poezii din

scriitorii mari ai neamului. Astfel vicepreședintele Ioan Pelivan a spus Doina de EMINESCU, eleva Hariton „Sus inima“ de Coșbuc, eleva Cecati „Deșteptarea României“ de ALEXANDRI și „Graul neamului“ de Coșbuc, cari au fost primite cu mari bătaii din palme și au trebuit să fie spuse din nou. Era atâtea însuflețire în sală, cum n'am văzut, de multă vreme. Poeziile noastre au aprins sufletele Moldovenilor cu atâtea putere, încât săltau și băteau din picioare necontent Studentul Radouschi a cântat cu o dulce voce de tenor, două cântări cari au ridicat sala în slavă. Asemenea a cântat frumos și eleva Hariton cele două române Luna doarme și Știi tu. Un cvartet a stărnit multă veselie cu „Frunză verde pădureț“. Studentul Căraș făcea publicul să se strice de răs cu anecdotele de Speranță.

Și de astădată copila doamnei Tudor a declamat Doina de Carp. Sala aplauda cu putere și pușorului în costum național a mai recitat Bătrânii de Goga.

Poezia „Serisoare unui prieten“ de ministrul Pelivan, a plăcut prin iubirea de țară și de neam ce se desface duios din rândurile ei. Un elev de conservator a cântat din vioară, ajutat de pian, Doina ciobanului cu atâtea istețime, încât am rămas uimiți. Taraful celor patru lăutari din România și-a dat și în sara aceasta concursul, desfășurând publicul cu muzica românească. Corul Societății Culturale, rugat de elevi să le stea întrajutor, a primit cu plăcere să cânte o serie de cântări sub conducerea d-lui Nicolae Oancea. Astfel a răsunat iarăși Deșteptă-te Române ascultat în picioare, apoi Limba românească, La fântână sub rozor, Hei leliță din cel sat, colindele: O ce veste și Plecare Magilor, cari până ai n'au fost cunoscute. Dulceața lor a mișcat adânc pe Moldoveni, cari nu mai știau cum să și arate mulțumirea și fericirea. Astfel de mijlocuri sunt cele mai puternice mijloace de educație națională și ele nu pot fi înlocuite prin nimic.

După mântuirea programului s'au ținut câteva cuvântări. Cel dintâi a vorbit vicepreședintele Ioan Pelivan în numele Uniunii elevilor zicând: Domnilor, eu vreau să vă spun ceva despre Uniunea noastră. Cum știți neamul nostru a dus-o foarte greu; el a fost lipsit de limba lui și de școala lui, încât era aproape pierdut. Dar Revoluția l'a chemat la viață slobodă spre viitor. Noi elevii fiind o parte din trupul neamului, ne-am unit ca să lucrăm și noi pentru cultura națională. Noi vrem să a unăm la un loc pe toți elevii din Basarabia și să

trezim în ei simțirile naționale și iubirea de neam. Aceasta om face-o mai ușor când ne vor ajuta toate obștiile moldovenești și fiecare Moldovan cu dragoste de țară. Vă mulțămese de sprijinul ce ni l'ați dat în astă seară. Și făgăduim că în viitor vom face tot mai mult. Trăiește Republica Moldovenească și Școala Moldovenească.

Cuvintele simțite ale elevului Pelivan au fost primite cu plăcere și bătaii din palme.

După el a vorbit profesorul bucovinean George Tofan, care arătându-și bucuria pentru munca elevilor le făgăduiește ajutorul în învățarea limbii și istoriei naționale, ca floarea tineretului să ajungă un izvor nesecat de întărire a neamului moldovenesc. Incheie cu versurile lui Iosif: Intunecată-i steaua țării noastre...

La cuvântul studentul Cazacliu președinte al comitetului central ostășese din lași, zicând: onorat coleg, sunt îmbrăcat în haine rusești, dar vă vorbesc ca moldovan și coleg mai mare al D-voastră. Nu pot să vă talmăcesc bucuria negrăită ce mi-a cuprins inima în această seară însemnată. Am ascultat cu lacrimi în ochi cântecele și poeziile strălucite, muzica noastră neîntrecută Arta națională e cea mai mare țarie a unui neam și voi sunteți vredniei de iubirea noastră, când o îmbrățișați cu atâtea căldură după lunga suferință în care a zăcut neamul nostru. Vă spun drept, că Societatea studenților universitari n'au putut încă face o serată atât de frumoasă ca a voastră. Voi ne-ați întrecut, căci aveți suflet românesc care arde după cultură. Domnul Tofan a zis că steaua noastră-i întunecată. Eu vreau să strig fiecărui Moldovan, că steaua noastră stă sus, luminând cărările noastre și ea nici odată nu va mai cădea.

Doamna Dr. Alistar aduce hiritisiri din partea Ligii culturale a tineretului moldovenesc spunând că dacă popoarele din Rusia ar fi avut libertatea culturii ele ar fi astăzi departe. Numai acele neamuri sunt luminate cari au cultura națională. Spre aceasta trebuie să ne silim și noi, începând încă din cea mai fragedă vristă.

Deputatul Ioan Buzdugan salută pe elevi în numele învățătorilor moldoveni, iar în numele Centrului studenților universitari vorbește studentul Bogos.

Serata elevilor moldoveni, va fi însemnată între zilele mari, în cari s'a așezat o nouă peatră la temelii vieții naționale a poporului moldovenesc.

Organizarea preoților moldoveni

Rând pe rând să trezesc la viață toate breslele din Pasarabia, căutând să se facă folositoare poporului în aceste vremuri mari. După studenți, învățători, femei și elevi, vedem pe preoți mărturisindu-și dorința de-a se organiza și ei într-o „Uniune“. În acest scop s'a alcătuit un birou din câțiva preoți aflători în Chișinău, cari să pregătească lucrurile pentru adunarea de organizare.

Dar și până atunci acest birou, în frunte cu vrednicul arhimandrit Gurie, a crezut de lipsă să pună la cale pentru credincioșii Moldoveni, niște conferințe sau cetiri religioase, împreunate cu cântări și declamări și cu povestiri din istoria națională. Cele dintâi conferințe s'au și ținut la „Casa eparhială în zilele de 26 și 27 Decembrie 1917, cu programul următor.

În ziua de 26 Decembrie: 1) Cântarea troparului Nașterii. 2) Cuvântul arhimandritului Gurie, despre Nașterea Domnului. 3) Două colinzi: O ce veste și Plecare Magilor, cântate de Corul Moldovenesc sub conducerea D-lui Nic. Oancea. 4) Cuvântul protoiereului I. Andronic, despre fuga la Egipt. 5) Irmosul Nașterii, cântat de păr. D. Hodoroșea. 6) Limba românească și Hora Unirii, cântate de Corul Moldovenesc. 7) Cetire de păr. diacon V. Turchiu.

În 27 Decembrie, a urmat alt program cu păr. arhimandrit Gurie, din Faptele Apostolilor și păr. Nicolae Vlad, tot din viața creștinilor. Corul a cântat și de astădată alte cântece între cari și Deșteptă-te Române. D-nul Rodescu a citit o poezie frumoasă.

SCRISORI DIN PRIBEGIE

—XX—

V.

Șirul lung de care încărcate se opresc în fața primăriei.

Multe de femei și copii se strâng în jurul nostru privind-ne mirați. Nu-și puteau da sama ce caută în satul lor atâtea domni cu soții și copii mărunți învelți în straie sărăcăcioase, trudindu-se cu scoborârea bagajelor peste loitrele înalte și vorbind o limbă care li se părea că ar sămăna cu a lor. Vedeau ei bine, că rășboinl ne-a adus prin părțile lor, dar nu pricepeau ce fel de oameni sintem și ori cit de lămurit ne-ar fi auzit vorbind pe limba lor, totuși o mare îndoială li se lăsase în suflet.

N'a fost nevoie decât de o trava celor câțiva negustori jidani din sat, ca această îndoială să se prefacă în neîncredere fățișă. Aflând că sintem Români, jidanii șoptiau prin toate colțurile

de plaga ce-a căzut pe capul bietilor oameni de-a se vedea în casă cu spioni primejdioși. Astfel când primarul și ceilalți diregători, cari hotărâseră cu o zi înainte locuințele noastre, ne-au trimis să ne așezăm fiecare la locul lui, țărani moldoveni ne-au primit cu oarecare silă vărându-ne în odăile lor mai strâmte, din dos.

Bătrânul Matei Strateciuc, cu toate că avea două case, dintre cari una nouă și nelocuită, nea înfundat într-o căsuță întunecoasă c'o ferestruică ce nu se putea deschide, și cu un roi de muște ce bâzâiau îngrozitor în căldura înfundată. Trei scânduri bătute pe pociumbi, acoperite cu un braț de paie, peste cari eră aruncat un țol innegrit, avea să ne fie culcuș cald lângă cup-torul de pâne.

Dar îndată ce-am șezut de vorbă mai deaproape și au aflat povestea tristă a bejeniei noastre îndelungate, inima gazdelor s'a 'nmuiat, făcând loc unei încrederi mai simțite.

Cu toate acestea, ghiața din sufletul lor se topia încet. Căci nu li se părea lucru curat, se audă oameni învățați vorbind în limba moldovenească, pe care boierii ruși nu numai că n'o știau dar o și huliau în toate chipurile. Istorisirile noastre însă, i-a încredințat încetul cu încetul, că sintem Români frați de-un sânge cu ei, că avem una și aceeași limbă la Elisavetgrad ca și la Alba-Iulia, în care ne putem talmăci gândurile și ne putem plânge durerile. Că numai asprimea vremurilor ne-a silii să ne risipim prin atâtea țări îndepărtate, fără a mai ști unii de alții, dar păstrând fiecare legea și limba în care s'a pomenit din strămoși.

Moldovenii ne ascultau înduioșați și plecau capul plin de gânduri. De când n'au mai auzit ei, sârmanii, povestea neamului.

Instrăinați de casa părintească de atâtea sute de ani, li se părea că visează acum, când găzduiau pe frații lor din Transilvania, cari le aduceau vești de pe pământul scump, unde odinioară trăiseră și strămoșii lor.

Ascultau și nu-și credeau ochilor. Căci nemiloasa stăpânire rusească a folosit toate mijloacele pentru a-i face să-și uite obârșia, limba și datinile. Cunoștința lor se întunecase, școala străină le schimbă limba încât astăzi ea e plină de cuvinte rusești, iar amintirea Transilvaniei, unde s'a născut neamul nostru, se pierduse cu totul din mintea lor.

Acum licăria o rază de lumină în sufletul lor rebegit. Și noi ne bucuram, că ea le venia prin mijlocirea noastră. Aveam nădejde, că vântul revoluției va trece și prin așezările lor, trezindu-i la viață națională.

Între cele dintâi greutăți, era grija de hrană. Moldovenii nu vindeau bucurosi alimentele, iar noi n'aveam chip să ne facem înșine mâncarea, pe deoparte fiind-că bărbații nu se pricepeau

la așa ceva, iar pe de altă parte lipsiau și plitele. Căci aici țărani fierb bucatele în cuptoare de pâne, pe cari în lipsă de lemne le încălzesc cu paie ori cu țizic. Oalele de pământ sunt așezate în mijlocul cuptorului de unde se scot cu robața, un băț lung înzestrat la capăt cu un cerc de fer deschis.

Astfel s'a încercat să se fiarbă pentru toți bejenarii, la un cazan mare din curtea școlii bisericăști. Femei de-ale noastre pregăteau borșul, după care venia fiecare cu câte-o oală.

Ciasuri întregi așteptam pironiți pe-o grămadă de lemne ori întinși prin boziile mari ce umpleau curtea părăginită.

Apoi, după lista ce se citia, scoboram pe rând în strâmăta bucătărie, unde primeam de persoană câte-o lingură mare de borș. Mi se părea atunci că suntem niște robi de temniță, cari își iau porția amărată după grele ciasuri de chinuri.

Fețe supte de pribegi flămânzi cari se înghesuiau cu oarecare rușine spre această hrană.

Sărbătoarea oștirii moldovenești.

— Sfințirea Steagurilor naționale —

Praznic luminos
mare și frumos...

În mijlocul acestor zile de încercări grozave, pe care le îndură mereu neamul nostru, munca de trezire națională pe care au pornit-o frații noștri moldoveni, e o mângâiere pentru noi toți. În clipele când aducerea aminte a suferințelor noastre, ne sfășie inima de durere, e destul să ne întoarcem privirile spre frații noștri Moldoveni, pentru că nădejdea și credința izbăvitoare să se sălășuiască iarăși în sufletele noastre.

Cine-ar fi bănuț măcar, anul trecut, că la Crăciunul anului 1917 o să vedem d. filarea oștirii naționale moldovenești pe ulițele Chișinăului? Nimenea. Și totuși ea s'a făcut, ea o bucurie pentru poporul, care a suferit în cea mai grea robie.

Umbra pe uliță așteptând semnul începerii slujbei dumnezeiești, dangățul elopotelor, când niște acorduri de muzică ne atrase luarea aminte. Din cazarma, unde era comandamentul legiunii polone, ies deodată în rânduri pline, cu un frumos steag național în frunte, cete de soldați moldoveni; o iau pe Alexandrovscia în sus. Mănași parcă de o putere mai presus de fire, o luăm și noi după ei.

Rând pe rând se alătură păcuri de trecători, încât împotriva noastră nu se mai poate strecura nimeni. Muzica cântă într-una, un singur suflet str bate parcă în treagă lumea aceasta deosebită. La ferestre, în pragul ușilor se văd fețe, cari ească ochii mari de uimire. De când n'au mai văzut ei armată în ordine, pășind în tact și ascultând de comandă! Întâlnim ofițeri, îmbătrâniți în slujbă, cari se dau la o parte, salută cu cinste, și ne petrec cu ochii în lacrimi...

Stăpâniți de simțăminte așa de felurite, nici nu știm cum am ajuns în piața Libertății. Acolo așteptau deja câteva unități de cavalerie și de infanterie. Vio apoi reprezentanții artileriei și ai marinei. Roi-uri de cavaleriști sosesc, se așează la locurile arătate de d-nul Colonel Popa, așa încât cu toții alcătuiesc un mare pătrar, în mijlocul căruia preoții așteaptă, pregătiți să înceapă slujba. Sunt aproape 12 ore, când pleacă câțiva delegați ai unităților militare să aducă dela Sfatul Țării drapelele care aveau să fie sfințite și împărțite. În fața palatului Sfatului Țării 6 steaguri de mătăasă, de minune potrivite în culori, îmbrăceau parcă întreaga împrejurime în haină de sărbătoare.

Au fost cusute și împodobite de vrednicile Moldovence ale corului Societații culturale. Mâni curate de fecioare le-au cusut, ca să fie aducătoare de noroc și de izbândă. Lure cei de față deosebit pe consulul francez și pe alți doi însoțitori, în piept cu tricolorul țării lor. După primirea sărbătorească a steagurilor delegații și toată lumea însoțitoare se întoarcă în piață.

Fiind tocmită toate după bună rânduială, sosite fiind și cele mai multe fețe ale înaltei oblașduri moldovenești, preoții moldoveni, în frunte cu părintele Parfenie, încep slujba dumnezească în românește. Răspunsurile le dă un cor destul de bine alcătuit. Tot norodul ascultă cu cucernicie, căci sufletul fiecăruia era cuprins de sfințenia și măreția sărbătoarei. Armoniile cântărilor se înalțau sfioase către Cel Atotputernic cerând coborârea Duhului sfânt asupra steagurilor care aveau să fie de aci înainte icoana neatarnării întregului neam moldovenesc. Preoții stropesc în semnul crucii steagurile naționale.

D-nul Inuleț, președintele Sfatului Țării le ia apoi în genunchind înaintea lor și le dă rând pe rând fiecărei unități, adresând câteva cuvinte ostașilor cari le primiau cu aceeași închinăciune. Le spune să le păzească, să le cinstească și să le apere ca pe nește lucruri sfinte. Să-și pună toată nădejdea în Sfatul Țării, să-l ajute în lucrările sale din toate puterile, fiindcă numai având sprijinul și încrederea tuturor va fi în stare să aducă lecuirea relelor de care suferă Țara și să pună temelie neclintită tiperei Republicii Moldovenești. Din partea unităților răspunde câte un înputernicit al lor, jurând în numele camarazilor credință tare Sfatului Țării și strigând să trăiască președintele lui Domnul Inuleț.

După ce D-nul Pântea le urcă sărbători fericite, se citesc numele celor înmăntați în grad. Sărbătoarea se mănuie cu o cuvântare ținută de D-nul Inuleț armatei ucrainiene care asemenea l-a primit cu însuflețire. În tot cursul sărbătorii a domnit o rânduială desăvârșită. Călăreții însărcinați cu păstrarea ordinii s'au îngrijit nu numai de bună liniștea publicului, ci și de ținuta lui cuvințioasă, corăspunzătoare sfințeniei acelor clipe.

În cursul slujbei se ivesc în

fața unei oase din apropiere trei copile legate fiecare cu câte o basma așa că împreună dădeau tric lorul nostru a bastru, galben și roșu. Alături de ele un bătrân ofițer superior, care a ascultat cu eapal descoperit toată slujba, le învăluia într-o privire duioasă. Ostașii trec pe dinaintea copilelor și le salută cu nemărginită bucurie.

Lucrurile erau pe sfârșite, lumea începea să se împrăștie, când pe lângă noi trecu de-alungul unui șir de soldați un moșneag, adus de spate sub povara anilor și a desăgilor săi; cu fața luminată de o fericeire cerească, îl auzim spunând: „No așa băeți, să trăiți moldoveni“.

În cuvintele lui se răsfrângea toată bucuria Moldovenilor pentru această zi sfântă, în care oștirea națională a jurat credință steagului tricolor.

Sub umbrirea lui măreață libertatea poporului moldovenesc, va fi de acum înainte păzită și apărată

Trăiască oștirea națională!

Din jalea Ardealului

Tuturor le pare bine
De „Nașterea“ care vine,
Vine'ncet și trece lin.
Noi rămânem cu suspin
Și din grai ne tânguim
Că n'auzim colindând
Numai gloanțe sbirnând
Tunurile bubuind.
Foaie verde de trifoiu,
Vai și-amar feciori de noi,
De cari suntem în războiu
Cu gândul la copilași
Că s'araci și toți golași
Și-or rămâne și orfani
De mila celor dușmani.
Și pe când voi colindați
Noi colindăm în Carpați
Pe sub poale de stejari
În patrule de jandari,
Cu puștile încercate
Și'n traistă fără bucate.
Esca: Flori de sânge!

Orice lucru mare, cere
răbdare și jertfă.

Idealul nostru național
tot numai prin
acestea se poate îndeplini.

Nu vă spăimântați de
suferințele îndurate. Ele
vor fi răsplătite cu pri-
sosiță în ziua păcii.

Românii de peste Nistru

de Iustin Frașman,
profesor basarabean.

În Rusia afară de Basarabia, sunt o mulțime de Români, cari în genere se numesc și pe cari îi numesc și alții Moldoveni. Se întrebă ce Moldoveni sau Români sunt dâșii, sunt ei ruși sau alte lifte romanizate sau chiar Români din Moldova, Muntenia și alte țări române!?...

Această întrebare poate fi deslegată, dacă vom lua seama la relațiile Românilor în genere cu popoarele locuite în Rusia.

Este lucru natural, dacă popoarele trăitoare la graniță se înțeleg unul pe altul în limbă. Popoarele trăitoare la graniță deprind unii dela alții limba ba împrumută ceva chiar din obiceiuri și cultură. Așa de exemplu n'ar fi nimeni ca ciudat dacă la granița între Ruși și Chinezii ar înțelege pe partea rusească limba chinizească și pe partea chinezească limba rusească.

Din contra n'ar fi natural, ba chiar cu totul ar fi ciudat dacă la aceeași graniță pe partea rusească n'ar înțelege chinizește și pe partea chinezească n'ar înțelege rusește.

Relațiile moldovenilor cu Rușii (velicorosenii) s'au început foarte de demult, încă pe vremea lui Alexandru cel Bun (— 1432). Nemuritorul viteaz al moldovenilor Ștefan cel Mare, Sfânt și Bun măritase fiica-sa după Ivan Ivanovici duce Tvierșcoi cel tânăr fiul lui Ivan III și prin soț a rugat pe cuceru-său Ivan III. se între în alianță cu puterile europene contra Turcilor. Dar marele duce moscovitean Ivan III a răspuns, că regatul său este departe de regatul turcesc și nu vede nici un pericol

pentru regatul său din partea Turcilor, Cu aceasta s'au sfârșit relațiile politice între viteazul Moldovan Ștefan cel mare și fricosul marele duce moscovit Ivan III.

Cu Polonia relațiile Moldovenilor politice și diplomatice au fost strâns legate încă pe la începutul țării Moldovei. Știm că mulți domni moldoveni au căpatat tronul Moldovan numai prin ajutorul Polonilor.

Se ne aducem aminte de Domnii cei dintâi ai Moldovei.

Să luăm seama că familia Moghileștilor numai prin ajutorul Polonilor au câștigat tronul Moldovei și pe scurt timp chiar și al Munteniei.

Relațiile diplomatice și politice se schimbă în relațiuni comerciale, culturale și altele. Știm că pe la 1615 — 25 la Chiev Românul Pamva Berendeiu. a compus chiar și un dicționar ruso-român, care acuma este în colecțiunea la Tolstoi la Moscova. Imediat după aceasta vedem la Chiev pe mitropolitul Petru Moghila, care a fondat colegiul Chievo - Moghilean, Știm că între cazacii zaporojeni erau și români.

Tot pe atuncia în sec. XVII găsim la Moscova pe mitropolitul Proilavon Meletie probabil Sirios vestitul teolog, care a luat parte la consiliul convocat la Iași, de Vasile Lupul și ținut aicea sub președinția Mitropolitului Moldovei Varlaam. La acest consiliu a fară de solii patriarhului Constantinopolitan au asistat și teologii dela Chiev, în frunte cu mitropolitul Petru Moghila. Acest Meletie vizitând țara Moscovită la 1644, în vremea lui Michail Teodorovici, în plângerea sa către țarul moscovit, între altele spune: „și noi, preoții și clericii, cei mai bătrâni și cei mai tineri, din țările Brăilei, Ia-

Și întâmplarea făcuse, ca cel dintâi să fie citit păr. I. Agârbiceanu. Cu oala în mână, el scorbri îngândurat și apropiindu-se de cazan spune cu atâta tristețe: „pentru 6 suflete.“ Un fior de jale îmi săgetase sufletul, doamna Septimiu Albini își întorse capul ștergându-și ochii umeziți, iar bejenarii se priveau cutremurați de această scenă dureroasă. La ce zile a ajuns luminatul scriitor al Ardealului! Să umble cu oala pe uliți pentru hrana copilașilor săi. Condeiu lui înțelept, nu-i mai era aici de nici un folos. Cine să-l înțeleagă, cine să-l răsplătească?.

Măncarea la cazan a ținut abia trei zile, căci pribegii au fost poftiți să se îngrijească fiecare de hrana sa cum va ști. Astfel am fost nevoiți să ne pregătim mâncarea pe la gazde. Alergam prin satul întins după pâne, ouă, lapte, carne, cari se căpătau a-nevoie și cu prețuri mari. Câțiva înși și-au întocmit o bucătărie de obște, unde preotese de-ale noastre fierbeau mâncări bune. Cei mai mulți se înțeleseră cu gaz-

dele de-a primi zilnic borșul obișnuit.

Într-o zi îl văd pe Agârbiceanu cu doi studenți la cazarma părăsită din mijlocul satului, adunând cărămizi și bucăți de tînchea ruginită, din cari înjghebă într'un colț al curții o plită amărâtă. Aci avea să pregătească doamna hrana celor opt suflete. Agârbiceanu umbla după găteje de salcă pe pârăul satului apoi se așeză lângă „plită“ și sufla mereu în focul ce-i umplea ochii de spuză și de fum usturător.

L'am găsit adeseori în această stare și sufletul mi se umplea de durere neobicinuită. Ne gândiam la „greutățile traiului mai ales pentru timpul iernii și începurăm să ne sfătuim asupra nevoii de organizare. Dar grija aceasta de viața noastră, ne-a adus mânia celui ce era însărcinat să ne povățuiască și ea s'a descărcat în cuvinte de necuviințioasă mustrare peste capetele preoților încărungați în cinste. Nici vrednicul luptător al neamului, Septimiu Albini, n'a fost cruțat de aceste izbucniri pătimașe.

Ne-am călcat pe inima însăngerată și așteptam răbdători măsurile făgăduite. În nădejdea lor măntuitoare deodată ne izbește o durere nebănuită. Soacra învățătorului Vasile Fărcaș din Săcele încetează din viață în vârstă de aproape 60 de ani. Sărmană bătrână! Ai plecat de-acasă cu oștile României, urmând drumul lung al pribegiei. Te ducea și pe tine credința sfântă în izbândă neamului, dorul de-a prăznui împreună cu toți năcăjiți ziua slobozeniei Ardealului. Ai îndurat alături de fiica și ginerele tău toate chinurile pribegiei și când te-ai așezat în Moldova, credeai că durerile s'au potolit și ceasul întoarcerii la casa ta nu mai e departe. Un an de zile ai tors firul acestui vis, ca atâția dintre noi, și când să-l vezi aievea, soarta te silește să treci Prutul și să pribegesti departe prin Rusia cu inima obidită.

Bolnavă ai pornit la acest drum lung, dar nu te gândiai la moarte. Și iată că Dumnezeu te-a chemat la sine, fără a-ți mai

putea vedea vatra după care ți se frângea sufletul. Te-ai stins aici în Gruscaia, fără mângâiere. În ziua de 17 August cei trei preoți te-au prohodit după rânduiala noastră. Troparele ardiau jalnic lângă sicriul tău și câte fețe înlăcrimate nu suspinau la cuvântul pătrunzător rostit de părintele Macsimilian. Apoi groapa s'a închis în veșnica pomenire. Noi vom pleca azi-mâne și cine știe dacă se va mai aprinde la mormântul tău vr'o lumină. Poate se va găsi o mână credincioasă între Moldovencele noastre, care aducându-și aminte de crucea ta stingheră, s'o lumineze măcar în noaptea Inverii. Și sufletul tău va afla ușurare multă.

Abia ne-am recules pe urma acestei întâmplări triste, când în 29 August petrecurăm la groapă un alt mort: notarul Mateiu Folea din Mândra. Om cinstit și luptător neobosit pentru drepturile și cultura națională. Adeseori și-a pus în primejdie chiar slujba sa apărând cu tot sufletul școala confesională, pe care Ungurii voiau s'o nimicească.

Boala de rac i-a curmat firul vieții sale muncite. De-acum ai săi nu-l vor mai vedea alergând pe drumurile orașelor cu dorul fierbinte de-a face bine poporului călcat de asupritori. Sicriul lui se apropie de țințir în cântări tânguitoare, urmat de o văduvă și cinci copilași orfani. Pribegii pleacă capetele, moldovencele plâng... Inima ți se rupe de jale... Mai vin oare încercări atât de amare? O singură mângâiere ne mai lasă Dumnezeu: acești pribegi își dorm somnul de veci în pământ moldovenesc, încunjurați de frați de-ai noștri. Simțirea lor se va înduioșa și nu vor călca nepăsători peste aceste morminte de pribegi sbuciumați.

Dar durerile nu încetează. În 10 Septembrie moare la Elisabetgrad domnișoara A. Cioflec. O floare plâpândă în primăvara vieții, care mângâia suferințele răniților noștri din Moldova.

A trebuit să-i părăsească și să pribegescă. Alături de părinții ei slăbiți, ea aducea o rază de nădejde și de ajutor în sufletele

mailului, Chiliei și a Cetății Albe, ne închinăm Sfințelor D-voastre picioare, pentru că tu ești stâlpul credinței ortodoxilor. dar noi robii tăi trăim aicea în mâinele bosormanilor și n'avem sârmanii unde să pribegim și să ațipim capul nostru de necazul, care îl suferim în fiecare zi cu dăjdiile din partea oamenilor turcești. Să fie știut sfântei D-voastre împărății, că aicea în Brăila în vremea lui Mihai Vodă, s'a ars biserica sfântului Nicolai și mica mitropolie, care am avut-o pentru credința popoului creștinesc; pentru aceasta noi, nemernicii robii tăi, n'avem ce face ca să înoin această biserică; cădem la iubirea de oameni și la milostenia împărăției D-voastre, plecăm capetele noastre către picioarele tale, ca să ne faci nouă această bunătate, robilor tăi, ca să înoin această biserică dela cucernica și pacinica împărăția voastră, care este stâlpul și întărirea creștinilor pentru că mare nădejde avem în neamul nostru către tine". La 1655-6 tot la Moscova mitropolitul Moldovei Ghedeon II cu patriarhul de Antiohia Macarie și Mitropolitul Sârbesc Gavriil, a dat răspuns la întrebarea patriarhului Nicon pentru împreunarea degetelor la facerea crucii. Pe atunci și vedem la Moscova pe vestitul polișot moldovan Neculai Milescu Spătarul, care și Cărnul se chema Acest Necolai Milescu avea mare influență la curtea țarului Alexii Michailovici și a fost trimis ca sol în țara chinezească, unde a încheiat o legătură de comerț între Ruși și Chinezi.

va urma.

Istoria Neamului

— Lupta dela Baia —

În luna Decembrie s'au împlinit 460 de ani, de când Ștefan cel Mare Domnul Moldovei a înfrânt, în bătălia dela Baia, oștirile ungurești ale trufașului Craiu Matiaș. Astăzi, când Românii au ajuns din nou în război cu Ungurii, e bine

pline de frământări întunecate. Bucuria vieții n'a cunoscut-o, căci războiul cu grozăviile lui, a chemat-o la muncă aspră și oboșitoare.

Zilele de lumină le aștepta abia atunci, când se va vedea în satul ei iubit. Dar visul se destramă. Moartea-i frânge aripile și trupșorul ei curat se coboară în pământ necunoscut. Sârmani părinți, cari v'ați trudit cu creșterea odraslei voastre, ca să vă fie sprijin la bătrânețe, ce suferință vă mistuie!

S'a dus copila iubită, noaptea gândurilor vă apasă. Numai dorul de casă vă mai ține viața și nădejdea de-a vedea sărbătoarea neamului nostru. Pentru ea pătimim toți și credința în sosirea dreptății ne dă tărie de-a purta bărbătește toate încercările acestei pribegii grozave.

Rusia.

M. Olteanu.

să ne aducem aminte de izbânda lui Ștefan Vodă, despre care învâfățul Dlușog scria, că e vrednic să i se încredințeze cărmuirea lumii, întregi. Vechea vitejie a strămoșilor noștri ne dă tărie să luptăm și azi cu aceeași bărbăție pentru zdrobirea dușmanilor.

Iată cum zugrăvește iscusitul scriitor, A. Vlahuță, această vestită biruință.

Au trecut zece ani. Acum Ștefan stăpân pe toate puterile țării, pregătit, așteptat. El știe din ce parte are să se ridice furtuna... De greul dărilor, de urgia Ungurilor, de dorul unui traiu mai ca lumea, Ardealul s'a răsculat. Dar Craiul Matiaș vine mai repede și mai pregătit decât se putea crede. Răscoala e potolită ușor, fără vărsare de sânge.

În inima lui însă rămâne bănuiala că Ștefan n'ar fi tocmai străin de cele întâmplate în Ardeal. Apoi, Craiul Maghiarilor mai are și alte socoteli de răfuit cu Domnul Moldovei. Și e, cine să i le aducă aminte. Matiaș are lângă el pe neas tîmpăratul Petru Aron, gata să-și închine țara oricui l ar ajuta să pue mâna pe domnie. Și Ștefan e un Voivod dărz care nu vrea s'asculte de nimeni, și Moldova cată mai cu drag la Polonia decât la Unguri, și oastea crăiască e dorită de lupte, mai bine zis flămândă de prăzi. — deci toate împrejurările îndeamnă pe Matiaș să calce țara lui Ștefan.

El intră în Moldova prin strămtărea Oituzului; răzbate anevoe. Căci drumurile sunt astupate. Și i vreme de iarnă și de nicăeri nu s'aude un glas, nu se zărește un fum. Tăcere și neclintire ca într'o țară din basme. Săptămâni întregi orbăește astfel în viforatul Craiu în fruntea celor patruzeci de mii de oșteni, cari, și după socotelile lui Petru Aron, sunt mai mult decât trebuie pentru deplina îngenunchiare a Moldovei. Cu urlete adânci viscolul spulberă și duce de colo-colo orbitoarele valuri de zăpadă și'n mânia lui pare că însuși sufletul țării strigă, amenință, lovește, — pare că luptă oastea nevăzută a lui Ștefan. Nici în Irotuș, nici în Bicău, nici în Roman nu se pomenește tipenie de om. Pe la jumătatea lui Decembrie (1467) năvălitorii tăbărăsc în târgul Baia de unde nu mai au decât o palmă de loc până la Suceava. Regele își vede biruința la o întindere de mână, și nici nu vrea să asculte pe solii de pace trimiși de Ștefan. Dar, mai către seară, pe când stau sfetnicii în jurul Craiului și pun la cale soarta Moldovei vine o iscoadă și-i vestește că pădurea de lângă Baia geme de oaste, și'n luncă, pe șleul Sucevei, curg șirurile de călăreți, și nu se mai isprăvesc. Vreme

de gândit mult, nu e. Numai decât se așează „puști“ la intrările cetății, și două sute de voinici s'aleg pentru a păzi viața Regelui. Oștirea toată e în picioare — tocmită'n rânduri, gata de luptă — sufletul ei sta ca un arc întins, în tăcere încercată de griji a lungilor clipe de așteptare. Se întuneacă. Și nuse simte de nicăeri nici o mișcare, nici un semn. Incep unii să creadă că și au făcut spaimă degeaba, — când deodată o izbucnire de chioțe cutremură noaptea. Până să se dumirească paznicii din cotro vine larma, îndărătul lor, în ulițele strămte ale cetății se și nceinge lupta cu ostașii lui Ștefan, ieșiți ca din pământ. La început e zăpăceală și vămășagul întunecimii Din toate părțile s'aud pocniri de ghioage, vaete gemete nfundate. Apoi flăcările sbucnesc prin ferestrele și coperișurile caselor de lemn — și la lumina acestor uriașe tortii, măcelul se arată în toată grozăvenia lui: peste băltoacele de sânge, peste trupurile celor căzuți, luptăterii, în pâlcuri, se asvâră orbește unii asupra altora și, prăbușindu-se clae peste grămadă, se svârcolesc, în înclătare morții, cu mișcări și gemete de fiară. Zorii zilei încununează deplina dreapta izbândă a Moldovenilor. Baia rămâne'n prază făcăilor, pe niștele și mii de Secui și de Sași năimiți de Voievodul Ardealului, dorm acum alături cu el somnul de veci. Ștefan aduce Sucevei lui steaguri ungurești și slava biruinții, în schimbul vitejilor pieriți. Cranicii călări buciună'n țară vestea cea bună. În vremea asta, pe valea Oituzului, o ceată de ostași, în neorânduiala trudei și a fricei, grăbesc spre hotar ducând, în mijlocul lor, un rănit pe targă. Sunt Ungurii ce veniseră trufași să ia Moldova'n stăpânire, iar bietul rănit dus pe targă „prin poteci ascunse“ e însuși regele Matiaș.

Zice-aicea cronicarul nostru: „Așa norocoște Dumnezeu pe cei mândri și falnici pentru ca s'arete lucrurile omenești cât sunt de fragede și neadevurate; că Dumnezeu nu în mulți, ci în puțini arată puterea sa“.

Al. Vlahuță.

Cețiți și răspândiți printre toți Românii gazeta

România Mare,

foaia voluntarilor români din Austro-Ungaria.

Gazeta iese odată pe săptămână la Kiev și costă 4 ruble pe an. Redacția și administrația: Kiev; Corpus Rumânschi Dobrovoțev.

Din Austro-Ungaria.

În delegațiunile austro-ungare adunate la Viena, ministrul afacerilor externe a desfășurat pe larg treaba păcii și desbaterile dela Brest-Litovsc. Delegații au luat la cunoștință cele spuse de ministru, apoi au votat o rezoluție în care declară hotărât, că nu îngăduie altor țări să se amestece în treburile din lăuntru ale Austro-Ungariei. Soartea naționalităților ar rămânea deci în mâna acelorora, cari le-au asuprit sute de ani. Așa gândesc dușmanii noștri, dar vorba e că în afacerea aceasta vor avea cuvântul din urmă aceia cari vor dicta pacea. Și ni se pare că nu Ungurii vor dicta o, ci alții mai vrednici.

Copiii din Azilul basarabeian de orfani (Priutul cel mare), din Chişinău, hiritesc pe părinții lor aflători la front sau acasă, precum și pe toți binefăcătorii lor de sfintele sărbători, și le doresc an nou fericit!

D. și S. Cioban, F. Mihail, N. Potoran, S. Iurchievici, G. B. Gațchi, M. Aximencu, N. Iachmu, C. Zatu, N. Petrov, P. Hrapștupca, Poltveuc, N. Laurenție și ceilalți.

RĂZBOIUL

Pe frontul din răsărit nimic nou.

În Italia trupele franceze au câștigat o biruință frumoasă împotriva Germanilor, luându-le 1500 prizonieri, 10 tunuri și 60 mitraliere. Dușmanii și-au luat gândul de-a mai putea înainta.

Pe frontul francez și englez, bombardament de artilerie împreună cu atacuri răzlețe.

Se pare că Germanii grămădesc trupe multe în vederea unei bătălii mari, pe care Francezii au de gând s'o înceapă.

ȘTIRI

Tuturor abonaților, cetitorilor și prietenilor gazetei noastre, le dorim an nou fericit cu pace și biruință.

Gazeta noastră tipăritu-se de azi înainte de trei ori pe săptămână, plata pentru ea este de 2 ruble și 50 copeici pe lună, sau 7

ruble și 50 copeici pe un sfert de an.

Cine dorește să i se schimbe adresa, trebuie să trimită pentru aceasta 30 Copeici.

Nu uitați că tipărirea gazetei e împreună cu mari cheltueli. Ce-i cari nu ne-au trimis abonamentul (plata), sunt rugați s'o facă numai decât. Cei cari au plătit pentru trei luni numai două ruble, ne mai dătoresc încă o rublă.

Redacția și Administrația ziarului nostru precum și *Librăria națională* s'au mutat în *Strada Gogol Nr. 39*.

Intreaga corespondență, precum și banii pentru gazeta și pentru cărți să se trimită de aici încolo pe această adresă

Ungurii și pacea. — Vestea păcii îmbiată de Ruși a fost primită cu mare bucurie de Unguri. Prin toate orașele dar mai eu osebire în Budapesta, el proslăveau pacea și cereau ca ea să fie încheiată cât mai curând.

Soarta noastră. — Ungurii doresc pacea — ce-i drept — dar în folosul lor și în paguba altora. Așa ei nu vreau să dea popoarelor asuprite dreptul de-a hotărî singure despre viața lor, cum cer Rușii. Ci zic, că treaba asta este hotărâtă în Ungaria încă demult prin legi și ordonanțe și acestea nu se pot schimba. Știm noi, că ei nu le-ar schimba. Dar mai târziu tot o vor face cum s'ar zice: „de silă bucuos“. Însă atunci vor porunci alții.

Prizonierii noștri din Rusia, cari la dorința lor au fost lăsați să plece acasă, n'au nimerit-o tocmai bine. Ungurii i-au trimis să lupte pe frontul italian și francez, zicând, că au hodinit destul în prisoare. Acum să-și facă datoria. O seamă din ei nici familiile nu și le-au putut vedea. Deci nu acesă fraților, ci la Moldova!

Când vor veni Americanii? Până acum America a trimis peste 5 sute de mii de ostași cari luptă pe frontul francez. Partea cea mai mare a armatei de 10 milioane pe care vrea s'o alcătuiască, o să plece spre Europa numai după ce va fi primit toată pregătirea ostășească.

Poșta redacției

Cerem iertare cetitorilor noștri care ne-au trimis bani pentru cărți, că ei nu le-am putut împlini încă cererea. După sărbători, când se va mai slobozi și poșta, vom trimite tuturor cărțile cerute.

Întrebări

— Prizonierii Ghiță Beln din Declin com. Caraș-Severin reg. 8 Honvezi, Lazar Teofil din Porhăuți, Bucovina și G. Câmpian din Arbora Bucovina, roagă pe cunoscuți să le scrie pe adresa: Novgorodseoi gub. st Ciudovo s. Gruzino Fabrica V. A. Lorșino.